

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE
Wydział Nauk o Zdrowiu

Kraków, 08.05.2023 r.

Prof. dr hab. Marta Makara-Studzińska
Zakład Psychologii Zdrowia
Wydział Nauk o Zdrowiu
Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum

Opinia

o dorobku naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym

Pana dr n. med. Andrieja Szpakowa, w związku z wszczęciem postępowania

o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa | Zakład Psychologii Zdrowia
31-501 Kraków, ul. Kopernika 25, tel. +48 12 421 40 10, faks +48 12 429 48 72
e-mail: marta.makara-studzinska@uj.edu.pl

PW/366F/2023
m. 10.05.2023 r. Łajkowska

Dane osobowe

Pan dr n. med. Andriej Szpakow w dniu 28.06.1985 roku - uzyskał dyplom lekarza (dyplom Kierunku Lekarskiego Państwowego Instytutu Medycznego w Grodnie), 06.11.1991 - uzyskał tytuł Kandydata Nauk Medycznych w Leningradzkim Sanitarно-Higienicznym Instytucie Medycznym im. I. Miecznikowa (ZSRR). Tytuł ten jest odpowiednikiem stopnia naukowego doktor nauk medycznych w Polsce na podstawie umowy międzynarodowej art. 328 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020, poz. 85): Tytuł rozprawy doktorskiej: „*Ocena higieniczna ujednoczonego reżimu aktywności fizycznej dzieci w wieku szkolnym*”.

29.04.1994 - tytuł Docenta Katedry Postaw Wiedzy Medycznej i Ochrony Zdrowia Dzieci (Uchwała Kolegium Atestacyjnego Ministerstwa Edukacji Respubliki Białoruś).

Przebieg pracy zawodowej

01.03.2022 - asystent-pracownik badawczy w projekcie „Aktywność fizyczna oraz strategie radzenia sobie w czasie pandemii COVID -19 wśród studentów kierunków medycznych i niemedycznych po obu stronach granicy wschodniej w kontekście dynamicznych zmian sytuacji epidemiologicznej” (NAWA) w Zakładzie Zintegrowanej Opieki Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

01.10.2015 -
28.02.2022 adiunkt - pracownik dydaktyczny Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku

01.10.2014 -
31.07.2015 nauczyciel akademicki - pracownik naukowo-dydaktyczny, wykładowca Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku

01.07.2019 -
28.02.2022 docent Katedry Teorii Kultury Fizycznej i Medycyny Sportowej na Uniwersytecie Grodzieńskim im. Janki Kupały (równocześnie z pracą w Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku)

- 01.02.2002- kierownik Katedry Medycyny Sportowej i Rehabilitacji na Uniwersytecie
30.06.2019 Grodzieńskim im. Janki Kupały
- 1999-2016, zastępca dziekana Wydziału Wychowania Fizycznego d/s nauki
2019-2022 i internacjonalizacji Uniwersytetu Grodzieńskiego im. Janki Kupały.
- 27.12.1996- docent Katedry Medycyny Sportowej i Rehabilitacji Uniwersytetu Grodzieńskiego
31.01.2002 im. Janki Kupały
- 19.09.1992- docent Katedry Postaw Wiedzy Medycznej i Ochrony Zdrowia Dzieci
26.12.1996 Uniwersytetu Grodzieńskiego im. Janki Kupały.
- 01.08.1985- asystent w Katedrze Higieny Ogólnej i Ekologii Państwowego Instytutu
18.09.1992 (Uniwersytetu) Medycznego w Grodnie.

Dorobek naukowy

Dorobek naukowy dr n. med. Andrieja Szpakowa został omówiony na podstawie analizy bibliograficznej Biblioteki Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Pan Doktor jest autorem i współautorem łącznie 201 artykułów w recenzowanych wydawnictwach naukowych, z których 2 zostało opublikowanych przed uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych. Oryginalne prace twórcze - 104 artykuły, prace pogładowe -13 artykuły. Na osiągnięcia naukowego, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) składa się cykl 4 prac naukowych.

Ponadto Habilitant jest autorem i współautorem 27 rozdziałów w monografiach, w tym 4 w monografiach międzynarodowych oraz 23 w monografiach krajowych oraz 150 streszczeń zjazdowych, w tym 10 przed uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych. Liczba referatów zjazdowych - 40.

Sumaryczny łączny współczynnik Impact Factor :Impact Factor: 48.397, w tym punktacja za artykuły naukowe tworzące cykl stanowiący osiągnięcie naukowe: IF - 20.303.

Punktacja MEiN za sumaryczny dorobek naukowy wynosi 2130, w tym za cykl stanowiący osiągnięcie naukowe 520.

Sumaryczna liczba cytowań publikacji w bazie:

Web of Science Core Collection 180 (168 bez autocytowań), h-index = 8.

Liczba cytowań wg Scopus = 223, h-index = 7.

Główne obszary zainteresowań naukowych Habilitanta, które znajdują potwierdzenie w przedstawionym do oceny dorobku naukowym sprowadzają się do następujących zagadnień:

1. Zdrowie publiczne w dobie pandemii COVID-19. Łącznie 7 prac.
2. Współczesne wyzwania zdrowia publicznego (promocja zdrowia, edukacja zdrowotna młodzieży). Interdyscyplinarne transgraniczne badania. Łącznie 39 prac
3. Styl życia, zdrowie, jakość życia dzieci i młodzieży w tym zaangażowanych w aktywność fizyczną i sport. Łącznie 16 prac.
4. Badanie epidemiologiczne nad astmą z Białorusi, Polski, Ukrainy i innych krajów.
5. Problem palenia i e-palania wśród dzieci i młodzieży. Łącznie 20 prac.
6. Problemy zdrowotne i opiekuńcze ludzi w podeszłym wieku. Łącznie 34 prace.

Aktywność naukowa w postaci publikacji prac świadczy o posiadaniu przez Habilitanta kwalifikacji do samodzielnej pracy naukowo-badawczej. Analiza publikacji wskazuje jednoznacznie, że dorobek Habilitanta należy uznać jako wnoszący znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej Nauki o Zdrowiu.

Ocena osiągnięcia naukowego jako rozprawy habilitacyjnej pod tytułem, „*Aktywność fizyczna, satysfakcja z życia, postrzeganie stresu i strategie radzenia sobie w czasie pandemii COVID-19 wśród studentów różnych kierunków po obu stronach granicy wschodniej UE w kontekście różnych podejść antypandemicznych w krajach*”.

Na osiągnięcie naukowe składa się cykl czterech spójnych anglojęzycznych prac oryginalnych opublikowanych w czasopiśmie naukowych (wskaźnik IF: 20.303. 520 pkt MEiN).

Artykuły naukowe tworzące cykl stanowiący osiągnięcie naukowe to:

1. **Shpakou A.**, Naumau I.A., Krestyaninova T.Y., Znatnova A.V., Lollini S.V., Surkov S., Kuzniatsou A.: Physical Activity, Life Satisfaction, Stress Perception and Coping Strategies of University Students in Belarus during the COVID-19 Pandemic. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2022; 19, 8629. <https://doi.org/10.3390/ijerph19148629> **IF=4.614, MEiN = 140,0 pkt.**

2. **Shpakou A.**, Krajewska-Kulak E., Cybulski M., Serechocha I., Talaj A., Andryszczyk M., Kleszczewska E., Szafranek A., Modzelewska B., Naumau LA., Tarasov A., Perminova L, Modzelewski R.: Stress Perception and Coping Strategies of Students on Both Sides of the EU's Eastern Border during the COVID-19 Pandemic, *hit. J. Environ. Res. Public Health* 2022, 19, 10275. <https://doi.org/10.3390/ijerph191610275> **IF=4.614, MEiN =140,0 pkt.**

3. Baj-Korpak J., Zaworski K., Szymczuk E., **Shpakou A.**: Physical Activity and Mental Health of Medical Students from Poland and Belarus-Countries with Different Restrictive Approaches during the COVID-19 Pandemic. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 2022, 19, 13994. <https://doi.org/10.3390/ijerph192113994> **IF=4.614, MEiN = 140,0 pkt.**

4. **Shpakou A.**, Sokolowska D., Krajewska-Kulak E., Cybulski M., Kowalewska B., Korpak F., Surkov S., Owoc J., Krakowiak J and Kowalczyk K.: The impact of the COVID-19 pandemic on physical activity, life satisfaction, anxiety, stress perception and coping strategies in student-athletes: A comparison between Belarus and Poland-countries with a different approach of anti-pandemic measures. *Front. Public Health* 2022, 10, 1052744. [doi:10.3389/fpubh.2022.1052744](https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.1052744) **IF - 6.461, MEiN = 100 pkt.**

Badania stanowiące podstawę cyklu publikacji prowadzono w oparciu o model interdyscyplinarny, charakterystyczny dla nauk o zdrowiu. W podjętym badaniu zastosowano analizę porównawczą poziomu aktywności fizycznej, satysfakcji z życia, lęku rozumianego jako przejściowy i uwarunkowany sytuacyjnie oraz jako stała cecha osobowości, oceny wskaźników stanu zdrowia psychicznego, percepcji stresu, wyboru strategii radzenia sobie oraz relacji między tymi wskaźnikami wśród studentów o różnych profilach kształcenia z uniwersytetów na Białorusi, w Polsce i rosyjskim Kaliningradzie w celu określenia kryteriów zachowań, które przyczyniają się

do minimalizacji negatywnych skutków pandemii COVID-19 oraz wpływu różnych ograniczeń o charakterze przeciwpandemicznym. Założono, że odwoływanie się do specyficznych strategii radzenia sobie ze stresem w sytuacjach pandemii wśród studentów jest związane z kilkoma czynnikami: specyfiką sytuacji i działań antypandemicznych w krajach, programami studiów i kierunkami nauczania się oraz czynnikiem płci.

Aby osiągnąć cel zrealizowano następujące zadania:

1. Zbadanie cech aktywności fizycznej, satysfakcji życiowej i rozpowszechnienia stresu i korelacji pomiędzy nimi wśród białoruskich, polskich oraz rosyjskich studentów medycyny, nauk humanistycznych oraz wychowania fizycznego i sportu. Jako bazę badawczą obrano uniwersytety w miastach: Grodno, Brześć, Mińsk, Witebsk (Białoruś), Elbląg, Suwałki, Białystok, Biała Podlaska (Polska), Kaliningrad (Rosja).

2. Ujawnienie priorytetowych strategii radzenia sobie ze stresem stosowanych przez studentów w zależności od płci, kierunku studiów i kraju.

3. Zaproponowanie prognostycznych kryteriów minimalizacji stresogennych konsekwencji pandemii COVID-19, opartych na kombinacji sytuacyjnych mierników adaptacyjnych w zależności od wspomnianych wskaźników i różnego podejścia w działaniach antypandemicznych w trzech krajach.

Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z wytycznymi zawartymi w Deklaracji Helsińskiej i zatwierdzone przez Komisję Bioetyczną Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (kod protokołu APK.002.193. 2022). Dodatkowo Komisja Bioetyczna Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II też zatwierdziła protokół (nr Uchwały 4/2022). Od kierownictwa białoruskich uczelni oraz uniwersytetu w Kaliningradzie biorących udział w badaniu uzyskano zgodę na przeprowadzenie anonimowego sondażu wśród studentów.

Zaproszenie do udziału w anonimowym kwestionariuszowym badaniu online z linkiem do formularza GoogleForm zostało rozpowszechnione poprzez ukierunkowane reklamy zamieszczone na platformie e-learningowej (Moodle), Skype, Microsoft Teams oraz w uczelnianych mediach społecznościowych. Oferowane zasoby informacyjne były dostępne dla studentów i szeroko wykorzystywane w klasycznym i hybrydowym nauczaniu podczas pandemii. Przed rozpoczęciem badania wszyscy uczestnicy zostali poinformowani o celach, metodologii oraz o anonimowym i poufnym charakterze badań. Wstęp do pierwszego kwestionariuszu zawierał informacje o samym badaniu, jego celu, zaproszeniu do udziału poprzez wyrażenie świadomej zgody, a także niektóre dane socjodemograficzne dotyczące wieku, płci, profilu kształcenia, samooceny aktywności fizycznej, a także kontaktu z chorymi na COVID-19, przebywania w samoizolacji

i/lub kwarantannie, zakażenia SARS-CoV-2, nasilenia objawów choroby, przebiegu szczepień. Badania zrealizowano w miesiącach styczeń-maj 2022 roku, czyli w czasie, gdy rodzaj wirusa Omicron był powszechny, fale epidemii zbiegły się w czasie w krajach i nastąpił kolejny znaczny wzrost zachorowań w regionie.

Ogólna liczba badanych studentów wyniosła 5487 osoby, w tym (BY = 1769, PL = 1822 oraz w Kaliningradzie RU=1896). W badaniu udział wzięli studenci wydziałów humanistycznych (pedagogiczny – filologia, historyczny) odpowiednio 737, 544, 1017, razem 2298 respondentów, studenci uniwersytetów medycznych, odpowiednio 616, 1129, 664, razem 2409 oraz studenci wydziałów wychowania fizycznego i sportu, odpowiednio 416, 149, 215, razem 780. Wśród respondentów przeważały kobiety i stanowiły 65-70% wszystkich badanych, co odzwierciedla ogólną tendencję przewagi studentów pici żeńskiej nad męską na tych kierunkach w krajach objętych badaniem. Wiek respondentów wahał się od 18 do 35 lat ($M = 21,7$; $SD = 5,15$), ze znaczną tendencją do młodszych uczestników.

Zastosowano następujące standaryzowane narzędzia badawcze:

1. International Physical Activity Questionnaire (IPAQ) – Międzynarodowy kwestionariusz aktywności fizycznej, który zawiera pytania dotyczące samooceny rodzajów aktywności fizycznej, będących składnikami życia codziennego.
2. Skala Satysfakcji z Życia (Satisfaction with Life Scale - SWLS) E. Diener i wsp. Skala ocenia przekonania poznawcze dotyczące subiektywnego postrzegania dobrostanu życia.
3. Do określenia poziomu stresu psychologicznego wykorzystano Skalę Postrzeganego Stresu (Perceived Stress Scale - PSS-10)
4. Do badania lęku rozumianego jako przejściowy i związany z sytuacją stan jednostki oraz lęku jako względnie stabilnej cechy osobowości wykorzystano Inwentarz Stanu Lęku (State-Trait Anxiety Inventory - STAI) opracowanego przez Spielbergera. Do oceny nasilenia rzeczywistego lęku służy pierwsza część STAI (Formularz Xi). Formularz X₂ ocenia lęk dyspozycyjny lub ogólny.
5. Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem (Stress Coping Inventory - Mini-COPE) autorstwa Charlesa S. Carvera. Narzędzie służy do oceny typowych sposobów reagowania w sytuacjach stresu.
6. Ocenę stanu zdrowia psychicznego dokonano za pomocą Kwestionariusza Ogólnego Stanu Zdrowia (General Health Questionnaires - GHQ-28) Davida Goldberga. Odnosi się on do zmiany w subiektywnym postrzeganiu stanu zdrowia, w związku z jego ewentualnym pogorszeniem się w wyniku doświadczanych problemów, trudności lub zmartwień.

Wcześniej wziął udział w kursie szkoleniowym w Polskim Towarzystwie Psychologicznym i Pracowni Testów Psychologicznych (otrzymał kwalifikację do stosowania testów psychologicznych).

Otrzymany zbiór danych poddano analizie statystycznej z wykorzystaniem oprogramowania Statistica 13.0 PL.

Wyniki, Wnioski oraz implikacje kliniczne:

Wpływ sytuacji z rozpowszechnieniem wirusa SARS-CoV-2, jego odmian oraz choroby COVID-19 na zdrowie fizyczne i psychiczne młodzieży studenckiej różni się w związku z niejednakowym podejściem do działań antypandemicznych. Efekt ten został porównany w sąsiednich krajach w Polsce, na Białorusi i Obwodzie Kaliningradzkim w Rosji w ramach współpracy transgranicznej. Wprowadzenie środków nadzwyczajnych wywołane pandemią, oprócz zakładanego przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, niesie ze sobą negatywne konsekwencje, a mianowicie: pogorszenie zdrowia fizycznego i psychicznego z objawami zespołu stresu pourazowego, a także wzrost negatywnych skutków zdrowotnych i rutynowych zachowań, w tym przede wszystkim zmniejszenie aktywności fizycznej. Z uwagi na różne strategie antypandemiczne uczestnictwo badanych studentów w szeroko pojętej kulturze fizycznej, czy aktywności fizycznej było różne. Zdecydowana większość respondentów prezentowała podwyższony i wysoki poziom aktywności fizycznej, co może świadczyć o znacznej świadomości studentów w zakresie pozytywnego wpływu wysiłku fizycznego na ogólny stan zdrowia oraz o szybkiej adaptacji młodego organizmu do nowych warunków. Wyniki te są zachęcające i wskazują na normatywne procesy adaptacyjne, które przechodzą młodzi dorośli w obliczu znacznego stresu. Wykazano wyraźną korelację potwierdzającą wzrost poziomu aktywności fizycznej ze wzrostem satysfakcji z życia. Maksymalne zadowolenie z życia odnotowano wśród studentów-sportowców. Bardziej aktywni fizycznie okazali się studenci z Białorusi świadczą o tym wyższe wartości wskaźnika MET-min./tydzień. Znamienne wyższą satysfakcją z życia sprzyjającą aktywności i lepszemu radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami wykazali się studenci z Polski i Kaliningradu, natomiast w grupie respondentów z Białorusi stwierdzono wyższe wskaźniki stanu zdrowia psychicznego - zarówno ogólny, jak i w zakresie objawów somatycznych, lęku, depresji, bezsenności i zaburzeń funkcjonowania społecznego. W zależności od nasilenia deklarowanej aktywności fizycznej, zadowolenia z życia, percepcji stresu oraz priorytetowego wyboru strategii radzenia sobie został zaproponowany podział badanych na cztery grupy różniące się pod względem zachowań ukierunkowanych na przezwycięzenie stresu (optymalne, akceptowane, satysfakcjonujące i ryzykowne).

Biorąc pod uwagę tę klasyfikację, najkorzystniejsze możliwości radzenia sobie ze stresem stwierdzono wśród studentów-sportowców oraz, w kolejności malejącego efektu, wśród przedstawicieli humanistycznych i medycznych kierunków studiów. Większość studentów studiujących na uniwersytetach w trzech krajach wykazała wysoki i podwyższony poziom aktywności fizycznej. Jednak, na przykład przedstawiciele specjalności medycznych mieli deficyt aktywności fizycznej w porównaniu ze studentami kierunków pedagogicznych i studentami wydziałów kultury fizycznej i sportu.

Specyficzne środki do powstrzymania pandemii, obowiązujące w różnych krajach oraz tło informacyjne pandemii doprowadziły do różnic w akceptacji rzeczywistości i zaprzeczeniu. Sytuacja stresu w czasie pandemii spowodowała zaakcentowanie strategii radzenia sobie związanych z aktywnym reagowaniem na stres, przywoływaniem doświadczeń z przeszłości, refleksją nad sposobami radzenia sobie, przemyśleniem sytuacji, planowaniem działań. Jednak między badanymi grupami w poszczególnych krajach stwierdzono różnice w rozpowszechnieniu stresu i strategiach radzenia sobie z nim, a różnice te są prawdopodobnie związane z odmiennym podejściem władz do pandemii COVID-19. Grupami najbardziej narażonymi na stres byli studenci polscy i rosyjscy. Polscy studenci, oprócz aktywnego radzenia sobie, częściej zwracali się w stronę religii, rzadziej natomiast korzystali z humoru i środków psychoaktywnych (alkohol). Zachowanie studentów z Kaliningradu było podobne. Częściej jednak używali humoru, w tym "czarnego", aby chronić się przed stresem.

Studenci białoruscy częściej stosowali strategie radzenia sobie oparte na bezradności. Rzadziej stosowali aktywne strategie, a częściej zwracali się ku stylowi zorientowanemu na unikanie, oderwanie behawioralne i zaprzeczanie istnieniu wirusa i choroby. Wybór strategii unikania problemu oraz poszukiwania wsparcia lub przewycięzania zorientowanego emocjonalnie nie był praktycznie spotykany wśród studentów-sportowców.

Przyszli lekarze charakteryzowali się najwyższym poziomem odczuwanego stresu. Z kolei najniższy wynik dotyczył studentów-sportowców. Studenci kierunków humanistycznych w zakresie wyboru strategii radzenia sobie, zajmowali pośrednią pozycję. Wybór strategii radzenia sobie różnił się w zależności od płci: kobiety koncentrowały się na negatywnych doświadczeniach, szukając wsparcia emocjonalnego; natomiast mężczyźni najczęściej radzili sobie poprzez aktywność i humor. W warunkach restrykcyjnych studentki szukały również wsparcia instrumentalnego, porady, pomocy i informacji, starały się znaleźć pozytywne aspekty w nowej sytuacji i stosowały różne metody, aby odwrócić uwagę od nieprzyjemnych myśli. Młodzi mężczyźni podjęli próbę znalezienia pozytywnego sposobu myślenia o stresującej sytuacji i stosowali różne formy aktywności.

Mając na uwadze zmieniającą się sytuację pandemii COVID-19, wyniki stanowią zaczątek do kolejnych badań transgranicznych w zakresie zdrowia fizycznego i psychicznego różnych grup społecznych. Ponadto zaniedbanie restrykcyjnych działań antypandemicznych przez studentów białoruskich przejawiało się w wyższej zachorowalności i minimalnym stosowaniu szczepień.

Znaczenie praktyczne wyników badań: Analiza wszystkich skutków wywołanych pandemią COVID-19 będzie aktualnym przedmiotem badań przez kilka najbliższych lat. Ponadto aby odpowiednio pokonać stres w dynamicznie zmieniającej się sytuacji COVID-19, konieczne jest monitorowanie wskaźników zdrowia psychicznego i fizycznego, opracowanie wspólnej strategii angażowania młodzieży studenckiej (zwłaszcza kierunków medycznych, humanistycznych oraz sportowców) w aktywność poprzez zwiększenie czasu przeznaczonego na zorganizowaną i samodzielną aktywność fizyczną oraz promowanie zdrowego stylu życia. Uzyskane wyniki stanowiące opisane osiągnięcie naukowe mogą pomóc w projektowaniu i ukierunkowaniu interwencji mających na celu zwiększenie aktywności fizycznej związanej z działaniami łagodzącymi skutki pandemii. Rezultaty stanowią cenny punkt odniesienia w poszukiwaniu najbardziej skutecznych podejść do radzenia sobie z konsekwencjami wynikającymi z pandemii COVID-19 w przyszłości, a także mogą być przydatne dla psychologów i trenerów w analizowaniu i zrozumieniu wpływu sytuacji na zachowanie sportowców oraz w zapewnieniu odpowiedniej pomocy i wsparcia psychologicznego. Na podstawie tych wyników można opracować programy interwencyjne i dostosowane do nich strategie promocji zdrowia.

W przekonaniu Recenzentki cykl artykułów składający się na osiągnięcie naukowe wnosi znaczący wkład w rozwój badań w dziedzinie nauki o zdrowiu. Warto podkreślić, iż osiągnięcie naukowe przedstawione do oceny jest pierwszym innowacyjnym badaniem naukowym dotyczącym badań transgranicznych w zakresie zdrowia fizycznego i psychicznego studentów w sytuacji pandemii COVID-19.

Projekty badawcze i współpraca naukowa Habilitanta

Projekty naukowe

Międzynarodowe projekty naukowe - 4

2008-2010 - kierownik projektu naukowego Białoruś-Rosja "Naukowe uzasadnienie monitoringu zdrowia na podstawie badań przesiewowych uczniów szkół podstawowych oraz kształtowanie ich wiedzy na temat głównych składników zdrowego stylu życia (na przykładzie szkół w Grodnie i Krasnojarsku)".

2018-2019 - kierownik projektu naukowego Białoruś-Chiny „Epidemiologiczne i patogenetyczne cechy przewlekłego zapalenia dróg oddechowych w umiarkowanym klimacie kontynentalnym Europy Wschodniej i tropikalnym klimacie morskim Azji Wschodniej”.

2020-02.2022 - kierownik projektu naukowego Białoruś-Rosja "Fenotypy psychowegetatywnej reakcji na czynniki gerontologicznego ageizmu i ich oponowanie w organizacjach społecznych Krasnojarska i Grodna".

01.03.2022-28.02.2023 - autor projektu badawczego pt. „Aktywność fizyczna oraz strategie radzenia sobie w czasie pandemii COVID-19 wśród studentów kierunków medycznych i niemedycznych po obu stronach granicy wschodniej w kontekście dynamicznych zmian sytuacji epidemiologicznej” w programie NAWA: „Solidami z Białorusią - Solidami z naukowcami” (BPN/SZN/2021/1/00004) (Opiekun naukowy dr hab. n o zdr. Mateusz Cybulski, Prodziekan ds. Jakości Kształcenia i Programów Studiów Wydziału Nauk o Zdrowiu UMB, Pełnomocnik Rektora ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni, adiunkt w Zakładzie Zintegrowanej Opieki Medycznej).

Współwykonawca, koordynator i kierownik grupy badawczej międzynarodowych projektów naukowych - 5

2009-2019 - **koordynator** na Białorusi międzynarodowego naukowego i edukacyjnego Programu "Białorusko-Ukraińsko-Polskie Badanie Epidemiologiczne nad Astmą u Dzieci" (Program "BUPAS") oraz koordynator inicjatywy "POLBUCAN" ("Poland - Belarus - Ukraine - Canada Network In Environmental Epidemiology")

2011 r. - **koordynator** na Białorusi 2 projektów MSZ Polski „Polska Pomoc 2011”: „Polska Pomoc na Rzecz Profilaktyki Chorób Płuc o dużym Znaczeniu Społecznym w Białorusi i Ukrainie” oraz „Wsparcie naukowców z Grodna w rozwoju międzynarodowych kontaktów naukowych poprzez uczestnictwo w międzynarodowych imprezach w Polsce i na Białorusi”.

2010-2015- **kierownik** białoruskiej grupy badawczej w międzynarodowym projekcie pt. „Monitorowanie wspólnego Programu Prozdrowotnego dla zapobiegania rozpowszechnienia uzależnień wśród młodzieży studenckiej”, prowadzonym w ramach program współpracy Wydziału Nauk o Zdrowiu UMB i Wydziału Wychowania Fizycznego Państwowego Uniwersytetu im. Janki Kupały w Grodnie.

2017-2019 - **koordynator** na Białorusi międzynarodowego naukowego i edukacyjno-wychowawczego projektu 5 krajów „Young People E-Smoking Study [YPESS]”.

2022 - **współwykonawca** Grantu Interwencyjnego NAWA „Aktywność fizyczna i zdrowie psychiczne studentów z Polski i Białorusi w sytuacji pandemii COVID-19” (BPN/GIN/2021/1/00084/U/00001).

W listopadzie 2022 r. do NAWA Urgency Grant Programme został złożony projekt „Physical activity and quality of life of students from Ukraine and Poland in the context of the armed conflict in Ukraine” razem z naukowcami z Białej Podlaski i Tarnopola.

Współpraca naukowa

Pan Doktor wykazał się dużą aktywnością naukową.

Współpraca z ośrodkami zagranicznymi

W zakresie naukowym prowadził lub w dalszym ciągu prowadzi współpracę z następującymi ośrodkami:

1. Państwowy Uniwersytet Medyczny w Grodnie, Katedra Higieny Ogólnej i Ekologii, Białoruś;
2. Krasnojarski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. V.P. Astafyeva, Katedra Pedagogiki Społecznej i Pracy Socjalnej Instytutu Technologii Społecznych i Humanitarnych, Rosja;
3. Krasnojarski Państwowy Uniwersytet Medyczny im. prof. V.F. Voinno-osenetsky'ego, Katedra Higieny, Rosja;
4. Lithuanian University of Health Sciences, Lithuania, Litewski Uniwersytet Nauk o Zdrowiu, Litwa;
 - I. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ukraine, Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Medyczny im. I. Horbaczewskiego, Ukraina;
5. Pirogov Russian National Research Medical University, Moscow, Russia, Rosyjski Państwowy Naukowy Uniwersytet Medyczny im. Pirogowa, Moskwa, Rosja;
6. Vitebsk State University named after P.M. Masherov, Białoruś, Witebski Państwowy Uniwersytet imienia P.M. Maszerowa, Białoruś;
7. Belarusian State Pedagogical University named after Maksim Tank, Białoruś, Białoruski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny imienia Maksima Tank, Białoruś;
8. Immanuel Kant Baltic Federal University, Russia, Bałtycki Uniwersytet Federalny im. Immanuela Kanta, Rosja;
9. Instytut Biochemii Związków Biologicznie Czynnych Narodowej Akademii Nauk Republiki Białoruś;
10. Canadian Centre for Health and Safety in Agriculture (CCHSA), Department of Medicine University of Saskatchewan, Saskatoon, Canada;
11. Narodny Ustav Detskej Tuberkulozy a Respiračných Chorób, Dolny Smokovec, Wysokie Tatry, Słowacja;
12. First Hospital of Hainan Medical University, Haikou, Chiny.

13. W latach 2013-2022 był głównym badaczem w Grodnie dla Global Asthma Network (białoruski koordynator GAN).

14. Członek The European Respiratory Society (ERS).

15. Efektem współpracy było powstanie wspólnych publikacji, realizacja wspólnych naukowych projektów międzynarodowych, organizacja i udział w międzynarodowych konferencjach naukowych.

Współpraca z ośrodkami krajowymi

W aspektach naukowych i dydaktycznych współpracuję z następującymi ośrodkami w Polsce:

1. Wydział Nauk o Zdrowiu, Państwowa Szkoła Wyższa im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej;

2. Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach;

3. Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie;

4. Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku;

5. Polskie Towarzystwo Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego;

6. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (Katedra i Zakład Epidemiologii);

7. Fundacja na Rzecz Dzieci Zagłębia Miedzowego w Legnicy;

8. Pomorski Uniwersytet Medyczny (Wydział Nauk o Zdrowiu);

9. Polskie Towarzystwo Chorób Płuc.

Efektem współpracy było powstanie wspólnych publikacji, realizacja wspólnych naukowych projektów międzynarodowych, organizacja i udział w międzynarodowych konferencjach naukowych.

Współpraca z jednostkami Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

W aspektach naukowych i dydaktycznych Habilitant współpracuję z następującymi jednostkami: Zakład Biofizyki; Klinika Kardiologii; Klinika Neurologii; Zakład Medycyny Klinicznej; Zakład Zintegrowanej Opieki Medycznej.

Staż naukowe i wizyty studyjne

W okresie 21-28 listopada 2020 r. odbył staż naukowy w Zakładzie Pedagogiki Społecznej i Pracy Socjalnej w Instytucie Technologii Społecznych i Humanitarnych Krasnojarskiego Uniwersytetu Państwowego im. V.P. Astafjeva. Nadzorowała staż prof, dr hab n med. L.G. Klitmackaja.

5.04-17.04.2020 - staż naukowo-dydaktyczny w Polskim Towarzystwie Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego w Warszawie. Tutorem naukowym był Prezes PTMSiZP prof, dr hab. n med. A. Owoc.

01.11.2017-30.11.2017 - odbył staż naukowy w zakresie medycyny społecznej i zdrowia publicznego w Katedrze Pedagogiki Społecznej i Pracy Socjalnej Instytutu Technologii Społecznych i Humanitarnych Krasnojarskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. V.P. Astafyeva.

9-18.12.2012 odbył staż naukowy w Katedrze i Zakładzie Epidemiologii (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach. Tutor naukowy stażu - kierownik Katedry prof, dr hab. J. Zejda.

01.10.2011-30.09.2012 staż naukowy na Śląskim Uniwersytecie Medycznym. Tutor naukowy stażu - kierownik Katedry i Zakładu Epidemiologii prof, dr hab. J. Zejda (roczny staż wspierany przez Kasę im. Józefa Mianowskiego - Fundację Popierania Nauki).

01.10.2007- 30.09.2008 - staż naukowy w Katedrze Higieny Uniwersytetu Jagiellońskiego (Stypendium Józefa Dietla). Staż odbył się pod kierownictwem prof. dr hab. E. Kolarzyk.

01.05 – 30.06.2001 - staż naukowy w dwóch instytucjach: Katedrze Higieny i Żywnienia UJ oraz Zakładzie Medycyny Sportowej i Żywnienia Człowieka AWF w Krakowie (stypendium Funduszu Królowej Jadwigi).

Udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych

Pan Doktor jest autorem i współautorem 150 streszczeń zjazdowych, w tym 10 przed uzyskaniem stopnia doktora nauk medycznych. Liczba referatów zjazdowych - 40. Wielokrotnie współprowadził i przewodniczył komitetom organizacyjnym i naukowym cyklicznym międzynarodowym konferencjom.

Przedstawiona powyżej działalność naukowa Habilitanta świadczy o bogatym dorobku naukowym, rozległości zainteresowań, znacznym stopniu samodzielności, erudycji w dziedzinach uprawianej nauki oraz różnorodności form - publikacje oryginalne, monograficzne, pogładowe, popularne, referaty, co wskazuje na przygotowanie do realizacji samodzielnych projektów badawczych.

Doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne

Pan Doktor posiada bogate doświadczenie dydaktyczne, dydaktyczno-popularyzatorskie oraz organizacyjne.

Współpraca dydaktyczna

1. Organizacja wymiany specjalistów z Grodna i Białegostoku. Wykłady dla studentów przygotowane przez wykładowców z Grodna i Białegostoku w ramach programu "Zaproszony profesor".
2. Wymiana studentów dwóch Uczelni. Regularne wzajemne wizyty studentów według programu wymiany studenckiej.
3. Wymiana materiałów edukacyjnych i metodycznych, a także literatury publikowanej przez nauczycieli obu Uczelni.

Działalność dydaktyczna UMB

Habilitant jest zatrudniony na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku w Zakładzie Zintegrowanej Opieki Medycznej od 01.03.2022 r. na pełnym etacie asystenta-pracownika badawczego w projekcie NAWA "Aktywność fizyczna oraz strategie radzenia sobie w czasie pandemii COVID-19 wśród studentów kierunków medycznych i niemedycznych po obu stronach granicy wschodniej w kontekście dynamicznych zmian sytuacji epidemiologicznej" w ramach programu „Solidami z Białorusią - Solidarni z naukowcami”.

Działalność dydaktyczna poza UMB

Habilitant od 01.10.2014r. pracuje w Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku na Wydziale Ogólnomedycznym. Początkowo był zatrudniony na etacie nauczyciela akademickiego (do 31.07.2015), starszego wykładowcy (od 01.10.2015 do 30.09.2016), a od 1.10.2016 do 28.02.2022 - na etacie adiunkta - pracownika dydaktycznego). Czynnie uczestniczy w procesie dydaktycznym, prowadząc zajęcia ze studentami studiów I stopnia kierunku Pielęgniarstwo, Ratownictwo Medyczne, Kosmetologia, studentami jednolitych Studiów Magisterskich kierunku Fizjoterapia. Pan Doktor jest autorem programów nauczania kilku przedmiotów oraz pełni funkcję koordynatora. Bierze aktywny udział w modyfikacji bazy dydaktycznej mając na uwadze zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia.

Działalność dydaktyczna Habilitanta związana jest także z kształceniem studentów Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego oraz Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupała. W latach 1985-1992 Pan Doktor był asystentem w Katedrze Higieny Ogólnej i Ekologii oraz Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupała: w latach 1992 - 1999 był docentem Katedry Podstaw Medycyny Profilaktycznej, zaś w latach 1999-2001 pracował na stanowisku docenta Katedry Medycyny Sportowej i Rehabilitacji. W latach 2001-2019 r. był kierownikiem Katedry Medycyny Sportowej i Rehabilitacji, w latach 2019-2022 pracował jako docent Katedry Teorii Kultury Fizycznej i Medycyny Sportowej oraz 1999-2016 i 2019-luty 2022 był zastępcą Dziekana Wydziału Wychowania Fizycznego d/s nauki i internacjonalizacji kształcenia. Na Uniwersytecie w Grodnie prowadził m.in. takie przedmioty jak: "Higiena", "Badania epidemiologiczne", "Promocja zdrowia", "Podstawowa Wiedza Medyczna" (opracował i wdrożył program kursu autorskiego), "Zdrowie publiczne i ochrona zdrowia", "Bezpieczeństwo publiczne w sytuacjach kryzysowych", „Medycyna sportowa” oraz „Podstawy żywienia w sporcie - żywienie sportowców” (opracował i wdrożył programy kursów autorskich).

Dodatkowo: w latach 2015-2022 był profesorem wizytującym w Pomorskim Uniwersytecie Medycznym w Szczecinie, w Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II w Białej Podlaskiej (Erasmus +) oraz na Pedagogicznym Uniwersytecie im. V.P. Astafjewa w Krasnojarsku. W 2016 r. pełnił obowiązki promotora pomocniczego pracy doktorskiej dr n. zdr. Joanny Kłossowskiej „Ocena jakości życia pacjentów z chorobą wyrodninową stawów w aspekcie leczenia przeciwbólowego”(obrona odbyła się w PUM na Wydziale Nauk o Zdrowiu).

W latach 2015-2022 na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu w Grodnie oraz w Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku uczestniczył w działalności studenckich kół naukowych jako opiekun prac badawczych oraz promotor prac magisterskich i licencjackich. Jest promotorem 10 prac licencjackich oraz 29 prac magisterskich zakończonych na kierunkach Pielęgniarstwo, Fizjoterapia, Kosmetologia w Wyższej Szkole Medycznej w Białymstoku. W 2020 roku wspólna praca naukowa studentów z Białegostoku i Grodna zdobyła pierwsze miejsce w międzynarodowym konkursie prac studenckich w Krasnojarsku. Funkcje recenzenckie: recenzent 15 prac licencjackich oraz 11 prac magisterskich.

Funkcje organizacyjne

2019 - dotychczas - członek Senatu Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku.

2001-2022 - członek Rady Wydziału Wychowania Fizycznego Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupała.

2010-2018 - członek Rady Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupała.

2016-2018 - Wiceprzewodniczący Komisji ds. Nauki Rady Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu im. Janka Kupała.

2004-2014 - członek Rady Dysertacyjnej do spraw obrony prac doktorskich w dziedzinie Higieny Grodzieńskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego.

Działalność charytatywna, środowiskowa i popularyzująca naukę

Habilitant bierze aktywny udział w działalności na rzecz środowisk lokalnych, w tym charytatywnej i popularyzującej naukę na Uniwersytetach w Grodnie i Białymstoku, jak też poza Uczelnią, pełniąc różne funkcje, w tym:

2003-2006 - sekretarz Rady Federacji Polonijnych Organizacji Medycznych.

1998-2019 - członek Rady Naukowej Fundacji Na Rzecz Dzieci Zagłębia Miedziowego w Legnicy

2015-2022 - członek Rady Naukowej Instytutu Rozwoju Nauk o Zdrowiu i Usług Medycznych - ProLongaVita w Szczecinie.

Oprócz działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Habilitant bierze czynny udział w wydarzeniach popularyzujących naukę i wiedzę z zakresu medycyny, opieki zdrowotnej oraz prozdrowotnego stylu życia wśród studentów, uczniów szkół podstawowych, szkół ponadgimnazjalnych oraz osób starszych w Polsce i na Białorusi. Był również współorganizatorem działań organizacyjnych i promocyjnych mających na celu podnoszenie jakości kształcenia w kierunku promocji zdrowia, propagujących zdrową dietę, zachowania w przypadku zagrożeń zdrowiu lub życiu. Wydarzenia te były kierowane do mieszkańców Grodna i Białegostoku, a zwłaszcza do Seniorów i młodzieży studenckiej np. akcje promocji zdrowia i profilaktyki, organizowane w WSMed; akcje profilaktyczne, organizowane przez Zakład Zintegrowanej Opieki Medycznej UMB.

Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

Członek (2000-2008-wiceprezes) Polskiego Towarzystwa Lekarskiego na Grodzieńszczyźnie.

Sekretarz (2003-2005) Federacji Polonijnych Organizacji Medycznych.

Członek Polskiego Towarzystwa Chorób Płuc oraz European Respiratory Society.

Koordynator - główny badacz dla ośrodka w Grodnie, dla Global Asthma Network (Coordinator - principal investigator for the Grodno Centre, Belarus, for the Global Asthma Network (GAN).

Członek Rady Naukowej Fundacji Na Rzecz Dzieci Zagłębia Miedziowego w Legnicy (1998-2018).

2015-2022 - członek Rady Naukowej Instytutu Rozwoju Nauk o Zdrowiu i Usług Medycznych - ProLongaVita w Szczecinie.

Członkostwo w komitetach redakcyjnych i naukowych czasopism

1. 2011-2022 - współredaktor naczelny czasopisma o zasięgu międzynarodowym: "Puls Uczelni" (Higher School's Pulse). Tytuł czasopisma od 2017 r. "Medical Science Pulse" (MEiN = 40).

2. Członek Komitetu Naukowego czasopism:

Family Medicine & Primary Care Review (MEiN = 20); od 2011 Sections editor of Sport Medicine w Progress in Health Sciences; Medical & Health Sciences Review (do 2019 roku); Pomeranian Journal of Life Sciences; Medycyna Środowiskowa - Environmental Medicine (2018); Health Promotion & Physical Activity; Journal of Public Health, Nursing and Medical Rescue (JPHNMR) (do 2019).

Podsumowując działalność dydaktyczną, dydaktyczno-popularyzatorską i organizacyjną Habilitanta stwierdzam, że dr Andriej Szpakow jest bardzo aktywnym i twórczym dydaktykiem, jest także bardzo zaangażowany na rzecz młodzieży akademickiej oraz środowiska akademickiego, polonijnego, naukowego i zawodowego.

Nagrody, wyróżnienia

Habilitant otrzymał następujące nagrody i wyróżnienia:

2011 - odznaczony nagrodą "Forum Award" International Forum "Science & Technology Days Poland-East.

2016 - odznaczony Medalem Honorowym im. W. Chodźki Pro Hominis Sanitate Polskiego Towarzystwa Medycyny Społecznej i Zdrowia Publicznego.

2018 - odznaczony odznaką honorową „15 lat Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku”.

2018 - odznaczony medalem „Za Zasługi dla Państwowej Wyższej Szkoły Medycznej w Opolu”.

Podsumowanie

Cały rozwój naukowy Pana Doktora Andrieja Szpakowa obejmuje problematykę nauk o zdrowiu. Aktywność naukowa zarówno publikacyjna, jak i ta związana z kolejnymi awansami naukowymi dotyczy obszarów z dziedziny nauk o zdrowiu. Dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny jest spójny tematycznie. Publikacje Habilitanta znajdują uznanie w czasopismach z Listy Filadelfijskiej. W każdym z tych wymienionych obszarów Habilitant wnosi własny, twórczy wkład. Ponadto Pan Doktor znakomicie powiększył swój dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora.

Podsumowując, uważam, że całokształt pracy naukowej dr Andrieja Szpakowa stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej Nauki o Zdrowiu i przyczynia się znacząco do rozwoju nauki polskiej i światowej.

Wniosek końcowy

Całokształt dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz wartość poznawcza i edukacyjna wskazanego osiągnięcia naukowego Pana dr n.med. Andrieja Szpakowa spełnia kryteria i odpowiada wymaganiom określonym w art. 219 ust.1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2022 r. poz. 574 ze zm.) i daje podstawę do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie naukowej Nauki o Zdrowiu.

Instytut Pielęgniarstwa i Położnictwa WNZ UJ CM
Zakład Psychologii Zdrowia

prof. dr hab. Marta Makara-Studzińska
Kierownik Zakładu

UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE
Wydział Nauk o Zdrowiu

Wniosek końcowy

Całokształt dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego oraz wartość poznawcza i edukacyjna wskazanego osiągnięcia naukowego Pana dr n.med. Andrieja Szpakowa spełnia kryteria i odpowiada wymaganiom określonym w art. 219 ust.1 pkt. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2022 r. poz. 574 ze zm.) i daje podstawę do nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie naukowej Nauki o Zdrowiu.

Marta Makara-Studzinska

